

*Крем Г. Р.,
доктор юридичних наук, доцент,
суддя
Великої Палати Верховного Суду*

КОНТРОЛЬ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ: НОРМАТИВНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ТА ПРАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ

Анотація. Стаття присвячена розкриттю стану нормативного закріплення та практики проведення контролю за вчиненням злочину як однієї з негласних слідчих (розшукових) дій.

Визначено поняття контролю за вчиненням злочину й наведено визначення форм, в яких він проводиться: контрольованого постачання, контрольованої закупки, оперативної закупки, спеціального слідчого експерименту й імітування обстановки злочину. Детально схарактеризовано порядок проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії, який містить прийняття прокурором постанови про її проведення, підготовку й проведення заходів із контролю за вчиненням злочину, фіксацію ходу й результатів цієї негласної слідчої (розшукової) дії. Указано на обов'язковість наявності в матеріалах кримінального провадження постанови прокурора про проведення контролю за вчиненням злочину й розкрито вимоги до її змісту. У ході дослідження змісту підготовки й проведення заходів із контролю за вчиненням злочину з урахуванням практики Європейського суду з прав людини й Верховного Суду звернено увагу на неприпустимість провокації (підбурювання) особи на вчинення злочину. Досліджено порядок фіксації ходу й результатів проведення контролю за вчиненням злочину, в тому числі особливості її здійснення в разі закінчення цієї негласної слідчої (розшукової) дії шляхом відкритого фіксування.

За результатами дослідження констатовано, що нормативне закріплення контролю за вчиненням злочину законодавцем здійснене з урахуванням як потреб доказування в кримінальних провадженнях про тяжкі й особливо тяжкі злочини, так і необхідності забезпечення прав осіб під час проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії. Зважаючи на практики Верховного Суду, узагальнено підстави визнання недопустимими доказами протоколу про результати проведення контролю за вчиненням злочину, а в разі закінчення цієї негласної слідчої (розшукової) дії шляхом відкритого фіксування – протоколу огляду або обшуку: ненаведення в постанові про проведення контролю за вчиненням злочину відомостей, зазначених у ч. 7 ст. 271 Кримінального процесуального кодексу; проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії на підставі доручення прокурора; застосування під час підготовки й проведення заходів із контролю за вчиненням злочину провокації (підбурювання) особи на вчинення цього злочину; складення протоколу про результати проведення контролю за вчиненням злочину в разі його закінчення шляхом відкритого фіксування за відсутності особи, стосовно якої проводилася ця негласна слідча (розшукова) дія; порушення закріпленого ст. 275 Кримінального процесуального кодексу порядку залучення осіб, які конфіденційно співпрацюють з органами досудового розслідування, до проведення контролю за вчиненням злочину тощо.

Ключові слова: негласні слідчі (розшукові) дії, контроль за вчиненням злочину, допустимість доказів, підстави визнання доказів недопустимими.

Постановка проблеми. Початковим етапом доказування є формування доказів, яке здійснюється шляхом проведення слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) і інших процесуальних дій. Серед способів формування доказів істотне значення належить негласним слідчим (розшуковим) діям, які являють собою різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт і методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом (далі – КПК) (ч. 1 ст. 246 КПК) [1].

Негласність слідчих (розшукових) дій означає особливий порядок їх підготовки, проведення, зберігання та використання отриманих результатів у режимі прихованості до певного часу від інших осіб, які не причетні до їх проведення [2, с. 130]. Негласність може бути зумовлена як практичною доцільністю, так і неможливістю гласного проведення окремих слідчих (розшукових) дій, відкритого використання засобів, методів або залучення окремих учасників. Негласність може бути:

1) абсолютною, за якої про проведення негласних слідчих (розшукових) дій поінформовані тільки особи, які приймають рішення про їх здійснення, оперативні співробітники, яким доручається виконання відповідного рішення, а також особи, які залучаються до проведення негласних слідчих (розшукових) дій (конфіденти, співробітники оперативних підрозділів);

2) відносною, за якої про проведення негласних слідчих (розшукових) дій не знають тільки особи, щодо яких вони здійснюються, а їх результати, отримані в таємниці від зацікавлених осіб, надалі можуть бути піддані гласності [3, с. 421].

Особливості забезпечення прав осіб у ході проведення негласних слідчих (розшукових) дій і використання їх результатів у доказуванні зумовлюють необхідність у зверненні до дослідження порядку їх проведення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У доктрині кримінального процесу розкриттю теоретичних і практичних аспектів проблематики проведення негласних слідчих (розшукових) дій присвячена значна увага науковців. Зокрема, до їх розкриття звертаються Л.І. Аркуша, Р.І. Благута, С.О. Гриненко, О.М. Дроздов, В.А. Колесник, С.С. Кудінов, Є.Д. Лук'янчиков, М.А. Погорецький, Д.Б. Сергеева, Є.Д. Скулиш, О.Ю. Татаров, Л.Д. Удалова, С.Б. Фомін, Р.М. Шехавцов та інші вітчизняні й зарубіжні вчені. Проте аналіз праць зазначених та інших науковців свідчить про не досить повне висвітлення проблематики проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій, у тому числі контролю за вчинен-

ням злочину, з урахуванням норм КПК і напрацьованої на їх основі правозастосовної практики.

Метою статті є розкриття стану нормативного закріплення та практики проведення контролю за вчиненням злочину як однієї з негласних слідчих (розшукових) дій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Контроль за вчиненням злочину полягає в здійсненні дій, що спрямовані на імітування скоєння тяжкого або особливо тяжкого злочину чи його контрольоване вчинення, здійснюються за наявності достатніх підстав вважати, що такий злочин готується або вчиняється, та спрямовані на запобігання йому або фіксацію факту його вчинення та особи, яка його скоїла. Форми, в яких проводиться ця негласна слідча (розшукова) дія, виокремлюються в ч. 1 ст. 271 КПК, а визначення понять кожної з них наводиться в Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій і використання їх результатів у кримінальному провадженні від 16 листопада 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5 (далі – Інструкція). Так, відповідно до ч. 1 ст. 271 КПК і п. п. 1.12.1 – 1.12.5 вказаної Інструкції, формами, в яких проводиться контроль за вчиненням злочину, є:

1) контрольована поставка полягає в організації та здійсненні слідчим та оперативним підрозділом контролю за переміщенням (перевезенням, пересиланням, передачею, ввезенням, вивезенням з України чи транзитним переміщенням її територією) товарів, предметів і речовин, у тому числі заборонених до обігу, з метою виявлення ознак злочину й фіксації фактичних даних про протиправні діяння осіб, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом (далі – КК);

2) контрольована закупка полягає в імітації придбання або отримання, у тому числі безоплатного, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності товару, який перебуває у вільному обігу, з метою викриття та документування факту вчинення злочину й особи, яка його вчинила;

3) оперативна закупка полягає в імітації придбання або отримання, у тому числі безоплатного, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форм власності товару, обіг якого обмежений чи заборонений чинним законодавством, із метою викриття та документування факту вчинення злочину й особи, яка його вчинила;

4) спеціальний слідчий експеримент полягає у створенні слідчим та оперативним підрозділом відповідних умов в обстановці, максимально наближеній до реальної, з метою перевірки дійсних намірів певної особи, у діях якої вбачаються ознаки тяжкого чи особливо тяжкого злочину, спостереження за її поведінкою та прийняттям нею рішень щодо вчинення злочину;

5) імітування обстановки злочину полягає в діях слідчого, уповноваженої особи з використанням імітаційних засобів, які створюють в оточення уяву про вчинення реального злочину, з метою його запобігання та викриття відомої чи невідомої особи (осіб), яка планувала чи замовляла його вчинення [1; 4].

Порядок і тактика проведення контрольованої поставки, контрольованої та оперативної закупки, спеціального слідчого експерименту, імітування обстановки злочину визначається підзаконними нормативно-правовими актами органів, вказаними в ч. 6 ст. 246 КПК. Контроль за вчиненням злочину щодо незаконного переміщення через територію України транзитом, ввезення до України або вивезення за межі України речей, вилучених із вільного обігу, або інших речей чи документів

згідно із ч. 6 ст. 271 КПК може бути проведений у порядку, передбаченому законодавством, за домовленістю з відповідними органами іноземних держав або на підставі міжнародних договорів України [1].

За загальним правилом контроль за вчиненням злочину проводиться на підставі постанови прокурора за наявності достатніх підстав вважати, що готується вчинення або вчиняється тяжкий чи особливо тяжкий злочин. Постанова прокурора про проведення контролю за вчиненням злочину повинна відповідати вимогам, передбаченим ст. 251 КПК, а також містити:

1) виклад обставин, які свідчать про відсутність під час негласної слідчої (розшукової) дії провокування особи на вчинення злочину;

2) відомості про застосування спеціальних імітаційних засобів (ч. 7 ст. 271 КПК) [1].

У практиці Верховного Суду вказується на обґрунтованість рішень судів першої та апеляційної інстанцій, які в разі ненаведення в постанові про проведення контролю за вчиненням злочину зазначених відомостей визнають протокол про результати проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії недопустимим доказом (постанова від 22 листопада 2018 р. у справі № 263/6618/15-к) [5].

З огляду на ч. 3 ст. 110, ч. 4 ст. 246 і ст. 251 КПК постанова є єдиним процесуальним рішенням прокурора про проведення контролю за вчиненням злочину. У зв'язку із цим у практиці Верховного Суду зазначається, що проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії на підставі доручення прокурора суперечить приписам ст. ст. 246 і 251 КПК (Постанова від 07 жовтня 2020 р. у справі № 628/3400/15) [6].

Поряд із цим Верховний Суд звертає увагу на обов'язковість перевірки судами першої та апеляційної інстанцій наявності постанови прокурора про проведення контролю за вчиненням злочину й вказує, що протокол про результати цієї негласної слідчої (розшукової) дії не може замінити рішення прокурора про її проведення (Постанова від 24 січня 2019 р. у справі № 344/16316/15-к) [7]. За відсутності в матеріалах провадження постанови прокурора про проведення контролю за вчиненням злочину неможливо встановити, в якій формі вона мала бути проведена, чи передбачала використання спеціальних імітаційних засобів, кому було доручено її проведення та чи було дотримано в такому випадку порядок і тактику її проведення відповідно до вимог законодавства, наслідком чого є визнання протоколу про результати контролю за вчиненням злочину й протоколу огляду з додатками недопустимими доказами (постанова від 27 лютого 2019 р. у справі № 753/19835/14-к) [8].

Виняток із загального правила щодо здійснення контролю за вчиненням злочину на підставі постанови прокурора становлять випадки, за яких у ході проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії виникає необхідність тимчасового обмеження конституційних прав особи: воно має здійснюватися в межах, які допускаються Конституцією, на підставі рішення слідчого судді згідно з вимогами КПК (ч. 8 ст. 271 КПК) [1]. У таких випадках прокурор, слідчий за погодженням із прокурором зобов'язаний звернутися до слідчого судді з клопотанням про надання дозволу на відповідне тимчасове обмеження конституційних прав особи в порядку, передбаченому ст. ст. 246, 248 і 249 КПК.

У ч. 2 ст. 271 закріплено коло випадків, за яких не допускається проведення контролю за вчиненням злочину. Так, ця негласна слідча (розшукова) дія не може проводитися, якщо в її ході неможливо повністю запобігти:

- 1) посягання на життя або заповідання особі (особам) тяжких тілесних ушкоджень;
- 2) поширенню речовин, небезпечних для життя багатьох людей;
- 3) втечі осіб, які вчинили тяжкі чи особливо тяжкі злочини;
- 4) екологічній або техногенній катастрофі [1].

У разі встановлення можливості настання таких наслідків прокурор повинен вжити заходів до їх запобігання.

Ч. 3 ст. 271 КПК встановлює заборону провокування (підбурювання) під час підготовки й проведення заходів із контролю за вчиненням злочину особи на його скоєння з метою подальшого викриття цього злочину, що полягає в таких діях:

- 1) наданні допомоги особі вчинити злочин, який вона б не вчинила, якби слідчий цьому не сприяв;
- 2) здійсненні впливу на поведінку особи насильством, погрозами, шантажем [1].

З позиції Європейського суду з прав людини, хоча використання негласних агентів може допускатися за наявності чітких обмежень і гарантій, проте використання доказів, отриманих унаслідок підбурювання поліції, не може виправдатися суспільним інтересом, оскільки це із самого початку може загрожувати обвинуваченому бути остаточно позбавленим справедливого судового розгляду. Поліцейське підбурювання відбувається, коли залучені співробітники правоохоронних органів або особи, які діють за їх вказівками, не обмежуються пасивним розслідуванням злочинної діяльності, але з метою встановлення правопорушення, тобто отримання доказів і порушення кримінального переслідування, здійснюють такий вплив на цього суб'єкта, що схиляє його до правопорушення, яке інакше не було б вчинене (§§ 54, 55 рішення від 05 лютого 2008 р. у справі "Ramanauskas v. Lithuania") [9]. У доктрині кримінального процесу виокремлюють два фактори, які підлягають урахуванню в ході визначення того, чи обмежилися прокурор і співробітники правоохоронних органів переважно пасивним встановленням обставин можливого вчинення злочину:

- 1) наявність дійсних та об'єктивних підстав для проведення відповідних заходів;
- 2) роль агента й співробітників правоохоронних органів у вчиненні злочину [10, с. 42].

У ході надання оцінки правильності встановлення судами першої та апеляційної інстанції факту наявності / відсутності провокації вчинення злочину Верховний Суд встановлює, чи володіли працівники правоохоронних органів перед проведенням контролю за вчиненням злочину достатнім обсягом інформації про готування особою до вчинення особливо тяжкого злочину, чи вступили вони в злочин на етапі його підготовки й чи була поведінка агента пасивною (Постанова від 11 лютого 2020 р. у справі № 266/3474/15-к) [11].

Як вказує Верховний Суд, у разі виявлення за матеріалами кримінального провадження ознак, притаманних провокації злочину правоохоронними органами, суд у судовому засіданні має це перевірити шляхом дослідження відповідних обставин і лише після цього зробити висновок щодо наявності (відсутності) такого факту та, як наслідок, щодо належності, допустимості й достатності доказів у справі для прийняття відповід-

ного процесуального рішення (Постанова від 02 квітня 2020 р. у справі № 734/2421/17) [12]. Речові докази й документи, отримані під час підготовки й проведення заходів із контролю за вчиненням злочину внаслідок провокації (підбурювання) особи на вчинення цього злочину, не можуть бути використані в кримінальному провадженні. З урахуванням практики Верховного Суду такі докази підлягають визнанню недопустимими (Постанова від 13 січня 2021 р. у справі № 663/2885/17) [13].

Фіксація ходу й результатів контролю за вчиненням злочину здійснюється з дотриманням вимог, закріплених ст. 252 КПК. Після завершення цієї негласної слідчої (розшукової) дії слідчий або уповноважена службова особа оперативного підрозділу, якій було доручено її проведення, складає протокол про результати контролю за вчиненням злочину, який повинен містити відомості про:

- 1) форму, в якій проводився контроль за вчиненням злочину;
- 2) особу, стосовно якої проводилася ця негласна слідча (розшукова) дія;
- 3) проміжок часу, протягом якого проводився контроль за вчиненням злочину;
- 4) вжиті дії, спрямовані на запобігання вчиненню злочину або фіксацію факту його скоєння та особи, яка його скоїла;
- 5) установлені під час проведення контролю за вчиненням злочину обставини, які свідчать про готування або вчинення особою тяжкого або особливо тяжкого злочину;
- 6) заздалегідь ідентифіковані (помічені) або несправжні (імітаційні) засоби, застосовані під час проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії;
- 7) технічні засоби, використані в ході проведення контролю за вчиненням злочину (відеозапису, фотографування, спеціальні технічні засоби для спостереження тощо).

До протоколу про результати контролю за вчиненням злочину долучаються речі й документи, отримані під час проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії, та за необхідності – інші додатки.

Протокол про результати контролю за вчиненням злочину з додатками відповідно до ч. 3 ст. 252 КПК не пізніше ніж через двадцять чотири години з моменту припинення зазначеної негласної слідчої (розшукової) дії передаються прокурору [1].

Контроль за вчиненням злочину може закінчуватися шляхом відкритого фіксування – проведення огляду або обшуку з вилученням заздалегідь ідентифікованих (помічених) або несправжніх (імітаційних) засобів. У таких випадках у присутності особи, стосовно якої проводився контроль за вчиненням злочину, складається протокол огляду, обшуку.

Складення протоколу огляду, обшуку не звільняє слідчого або уповноважену службову особу оперативного підрозділу, якій було доручено проведення контролю за вчиненням злочину, від обов'язку скласти протокол цієї негласної слідчої (розшукової) дії. Протокол про результати проведення контролю за вчиненням злочину в разі його закінчення шляхом відкритого фіксування також складається в присутності особи, стосовно якої проводилася ця негласна слідча (розшукова) дія, з подальшою його передачею прокурору в порядку ч. 3 ст. 252 КПК. У практиці Верховного Суду складення протоколу про результати проведення контролю за вчиненням злочину в таких випадках за відсутності цієї особи розглядається як істотне порушення права на захист (Постанова від 16 вересня 2020 р. у справі № 335/9433/17) [14].

Поряд із контролем за вчиненням злочину з дотриманням вимог КПК паралельно можуть проводитися інші негласні слідчі (розшукові) дії. Як указує Верховний Суд, контроль за вчиненням злочину у формі спеціального слідчого експерименту проводиться на підставі постанови прокурора та є самостійною негласною слідчою (розшуковою) дією, що не виключає одночасного проведення інших негласних слідчих (розшукових) дій, зокрема аудіо-, відеоконтролю особи або місця (Постанова від 01 червня 2020 р. у справі № 676/848/17) [15].

До проведення контролю за вчиненням злочину в порядку ст. 275 КПК можуть залучатися особи, які конфіденційно співпрацюють з органами досудового розслідування, – негласні штатні й позаштатні працівники оперативного підрозділу (як закупники товарів, предметів і речовин, у тому числі заборонених до обігу, виконавці злочинів із метою їх запобігання та викриття особи, яка планувала чи замовляла його вчинення, тощо). У разі участі таких осіб у проведенні цієї негласної слідчої (розшукової) дії суди першої та апеляційної інстанцій повинні перевірити додержання вимог ст. 275 КПК під час їх залучення до участі в ній, на що звертає увагу Верховний Суд (Постанова від 05 березня 2019 р. у справі № 127/24890/15-к) [16].

Висновки. Проведене дослідження дозволяє констатувати, що нормативне закріплення контролю за вчиненням злочину законодавцем здійснене з урахуванням як потреб доказування в кримінальних провадженнях про тяжкі й особливо тяжкі злочини, так і необхідності забезпечення прав осіб під час проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії. Сформована натеper практика Верховного Суду свідчить про наявність непоодиноких порушень норм кримінального процесуального закону, які допускаються як прокурорами в ході прийняття рішення про проведення контролю за вчиненням злочину й слідчими й уповноваженими службовими особами оперативних підрозділів під час його проведення, так і судами першої та апеляційної інстанцій у ході використання результатів цієї негласної слідчої (розшукової) дії в доказуванні. З урахуванням виявлених порушень норм кримінального процесуального закону Верховним Судом напрацьовано низку підстав визнання недопустимими доказами протоколу про результати проведення контролю за вчиненням злочину, а в разі закінчення цієї негласної слідчої (розшукової) дії шляхом відкритого фіксування – протоколу огляду або обшуку (зокрема у випадках ненаведення в постанові про проведення контролю за вчиненням злочину відомостей, зазначених у ч. 7 ст. 271 КПК, проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії на підставі доручення прокурора, застосування під час підготовки й проведення заходів із контролю за вчиненням злочину провокації (підбурювання) особи на вчинення цього злочину, складення протоколу про результати проведення контролю за вчиненням злочину в разі його закінчення шляхом відкритого фіксування за відсутності особи, стосовно якої проводилася ця негласна слідча (розшукова) дія, порушення закріпленого ст. 275 КПК порядку залучення осіб, які конфіденційно співпрацюють з органами досудового розслідування, до проведення контролю за вчиненням злочину тощо).

Література:

- Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
- Колесник В.А. Суб'єкти здійснення та класифікація негласних слідчих (розшукових) дій. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 129–134.
- Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків : Право, 2013. 824 с.
- Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Затверджено Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листопада 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5 / Генеральна прокуратура України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України, Адміністрація Державної прикордонної служби України, Міністерство фінансів України, Міністерство юстиції України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>.
- Постанова Верховного Суду від 22 листопада 2018 р. у справі № 263/6618/15-к (провадження № 51-1893км18) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/78297744>.
- Постанова Верховного Суду від 07 жовтня 2020 р. у справі № 628/3400/15 (провадження № 51-2110км20) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/92173713>.
- Постанова Верховного Суду від 24 січня 2019 р. у справі № 344/16316/15-к (провадження № 51-1736км18) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79439770>.
- Постанова Верховного Суду від 27 лютого 2019 р. у справі № 753/19835/14-к (провадження № 51-6192км18) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/80183442>.
- Case of Ramanauskas v. Lithuania : Judgment of the European Court of Human Rights from 5 February 2008. *HUDOC* : European Court of Human Rights. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-84935>.
- Дроздов О.М. Актуальні питання здійснення захисту від провокації (підбурювання) особи на вчинення злочину у світлі практики Європейського суду з прав людини. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 2. С. 31–44.
- Постанова Верховного Суду від 11 лютого 2020 р. у справі № 266/3474/15-к (провадження № 51-7086км18) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87902035>.
- Постанова Верховного Суду від 02 квітня 2020 р. у справі № 734/2421/17 (провадження № 51-704км19) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88834279>.
- Постанова Верховного Суду від 13 січня 2021 р. у справі № 663/2885/17 (провадження № 51-4750км20) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/94194562>.
- Постанова Верховного Суду від 16 вересня 2020 р. у справі № 335/9433/17 (провадження № 51-1167км20) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91702554>.
- Постанова Верховного Суду від 01 червня 2020 р. у справі № 676/848/17 (провадження № 51-6564км19) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/89675577>.
- Постанова Верховного Суду від 05 березня 2019 р. у справі № 127/24890/15-к (провадження № 51-235км17) / Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/80889488>.

Kret G. Control over the commission of a crime: normative fixing and practice of carrying out

Summary. The article is devoted to the disclosure of the state of normative fixing and practice of carrying out a control over the commission of a crime as one of the covert investigative (search) actions.

The concept of control over the commission of a crime is defined and the definition of the forms in which it is carried out (controlled delivery, controlled purchase, operative purchase, special investigative experiment and simulation of the crime situation) is given. The procedure for conducting this covert investigative (search) action is described in detail, which includes the adoption of a resolution by the prosecutor on its conduct, preparation and conduct of measures to control over the commission of a crime, recording the progress and results of this covert investigative (search) action. It is pointed out that the materials of the criminal proceedings must contain the prosecutor's decision to control the commission of the crime and disclose the requirements for its content. In the course of researching the content of preparation and implementation of measures to control the commission of a crime, taking into account the practice of the European Court of Human Rights and the Supreme Court, attention was drawn to the inadmissibility of provoking (inciting) a person to commit this crime. The procedure for recording the progress and results of control over the commission of a crime, including the peculiarities of its implementation in the case of the end of this covert investigative (search) action by open recording, is investigated.

According to the results of the study, it was stated that the legislator enshrined the normative consolidation of control over the commission of a crime taking into account both the needs of proving serious and especially serious crimes in criminal proceedings and the need to ensure the rights of individuals during this covert investigative (search) action. Taking into account the practice of the Supreme Court, the grounds for declaring inadmissible the protocol on the results of control over the commission of a crime and in case of completion of this covert investigative (search) action by open recording – the protocol of inspection or search – are generalized. There are: failure to provide information on the control over the crime, specified in Part 7 of Article 271 of the Criminal Procedure Code; conducting this covert investigative (search) action on the basis of a prosecutor's order; application during the preparation and conduct of measures to control the commission of a crime of provocation (incitement) of a person to commit this crime; drawing up a report on the results of control over the commission of a crime in the case of its completion by open recording in the absence of the person in respect of whom this covert investigative (search) action was carried out; violation the order of involvement of the persons who confidentially cooperate with bodies of pre-judicial investigation, in carrying out control over commission of a crime, enshrined in the Article 275 of the Criminal Procedure Code, etc.

Key words: covert investigative (search) actions, control over the commission of a crime, admissibility of evidence, grounds for declaring evidence inadmissible.